

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petištva (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Polutrovanje na slovenskih tleh.

»Linzer Volksblatt«, gotovo nesumljiv vir, ostro prijema Südmarko, ker namenoma in sistematično dela na to, da št. lji postane luteranska kolonija. Zdaj je v št. lji 35 odstotkov protestantov; prvi se je naselil leta 1903 v šentiljskem okolišu s posredovanjem Südmarke. Pri tem človeku se vrši tudi luteranska »služba božja«. Katoličane vabijo s posebnimi vabili — take seveda, o katerih upajo, da se bodo dali ganiti od »božje besede«. Protestantje razširjajo med katoličane nebroj knjig in brošur sladko-pietistiškega luteranskega duha. Znani pastor Mahnert prihaja vsak teden enkrat v šentiljsko Südmarkino šolo. Ta pastor je zdaj s pomočjo Südmarke dobil priliko motiti v št. lji konfesionalni mir in hujskati proti katoličanstvu. Mahnert in ljubljanski Hegemann — to sta tisti dve diki luteranstva, ki sta nedavno pozivljali nemškonalne dijakke, naj, ako že nočejo pristopiti k protestantstvu, postanejo brezkonfesionalni! Slednji je sicer znan tudi po neki konfiscirani brošuri, v kateri taji Kristusovo božanstvo. Pri tej priliki zopet vprašamo ljubljanske protestante, kar jih je še ortodoksni — zlasti dame — kaj porečejo na to, da njih pastor podira temelje luteranske vere? . . . Torej sloviti Mahnert importira v št. lji protestantske naselnike. Südmarka je še nedavno na Kresnici nakupila zopet dve posestvi, da na njih naseli luteranske rod-bine, ki so navadno obdarjene z mnogimi otroci.

Za štajerske Slovence narašča v št. lji nevarnost ponemčenja in polutranjenja od dne do dne. Treba bo tu zastaviti vse sile, če že ni prepozno. Štajerske slovenske posojilnice in rodoljubi, na dan!

Eksistenčni boj Turčije.

Kar se zadnje dni godi v Makedoniji, je velike pozornosti vredno. V vilajetu monastirskem je podmajor Niazi z mnogimi vojniki, uradniki in drugimi Turki oropal bataljonsko blagajno in zalogo orožja, nato pa dezertiral v Resno. Dobili ga še zdaj niso. Poveljnik 18. nizamske

divizije iz Mitrovice, general Šemši paša ga je zasledoval, toda pašo je na pohodu ustrelil neki častnik. Nato so se izvršili še drugi umori in dezertacije. Kaj tiči za tem?

Turška vlada zatrjuje, da so dezertirji in morilci »mladoturki«. Baje zahteva Niazi paša, ki zdaj počiva s svojimi vojniki v varnem gnezdu Resni, naj sultan dá Turčiji svobodo. Turška oblast bo majorja zasledovala, čuje se pa že zdaj, da hoče z ubežniki in uporniki milo ravnati, ker so dobri »patriotje«.

Slednje je res. Mladoturkov je zlasti v Carigradu in po drugih velikih mestih na vzhodu res nekaj, toda nimajo posebne vpliva, zlasti ne med ljudstvom in vojniki. Mladoturki prinesejo iz Evrope zmedene pojme o ustavi, reformah, verski toleranci, ki jih pa mohamedanec ne razume in nikoli razumel ne bo. Je pa neka druga vrsta ljudi, ki jih turška vlada tudi imenuje mladoturke, ki pa v resnici niso nič drugega kot dobri patrioti. Takih je zlasti mnogo med častniki. Vidijo, kako se nad Turčijo vedno bolj zgrinjajo pogubonosni oblaki. Anglija preti na eni strani velikemu otomanskemu carstvu iz juga, oziroma jugovzhoda, koder hoče zabraniti, da ne bi Turčija dogradila bagdadske in meške železnice in imela prostega vojaškega transporta v arabske in maloazijske provincije. Na drugi strani bolgarske, srbske in grške čete v Makedoniji, ki jih podpirajo tozadevne vlade, s svojo nemurno propagando in grozodejstvi skrbijo za to, da je balkansko vprašanje vedno na dnevnem redu. Bolgarske čete podpira celo angleški balkanski komite.

Zdaj pa treba pomisliti, da je po Turčiji neprimerno veliko bolj kot mladoturštvo razvito panizlamstvo, ki hoče okrepiti moč in slavo nekdanjega cesarstva. Panizlamisti so delavni celo v Perziji, v najnovejšem času razvijajo zelo živo propagando v Tripoliju, kjer so umorili že več italijanskih naseljencev. Panizlamisti so sploh vsi dobri turški patrioti, ki vidijo, kako je sultan popolnoma v rokah evropske diplomacije, da sicer protestira in protestira, končno pa se le mora udati.

Med te spada brez dvoma tudi podmajor Niazi. Kraj Resno, kamor je z vojniki pobegnil, šteje nekako 1000 prebivavcev in leži šest ur zahodno od Monastirja, med ohridskim in Presba-jezerom, kjer

se dotika srbsko, bolgarsko, grško in kucovlaško obmeje. Tu je najhujše gnjezd. šče band. Bande so turškemu vojaštvu prizadevale veliko skrbi in naporov, zato so se vojaki pod načelstvom Niaze odločili sami pobegniti v gore in organizirati lastno mohamedansko bando. Kar padišah ne zmore, hočejo poizkusiti vojaki. Gre torej za osnutje mohamedanske guerille.

Po revalskem sestanku je postalo Turkom bolj kot le kdaj jasno, da gre za njihovo eksistenco. Ker pa je na eni strani v njih samih mogočno razvit patriotizem, na drugi pa se opirajo na Nemčijo, ki jim je potom generala von der Goltz organizirala armado, tako da bi v slučaju vojske prizadevala vsaki evropski velesili velike težave, zato se v Turkih pojavlja odpor in se širi panizlamizem. Seveda je vprašanje, ali bo patriotizem Niazi in drugov, ki hočejo za Turčijo »svobode«, mogel kaj izpremeniti na razpadu in propadu izlama in njega cesarstva.

AVSTRO - OGRSKA.

Češka šola na Dunaju.

Dunajski občinski svet je opustil načrt, da se glede na odlok o češki šoli Komenskega na Dunaju pritoži na upravno in državno sodišče. Marchet je namreč določil, da ni treba več delegirati k češkim izkušnjam zastopnika dunajskega okrajnega šolskega sveta. Kršč. socialci sodijo, da naučni minister umakne ves odlok glede na češke izkušnje na češki Komenskega šoli.

Rauch in dalmatinski namestnik.

Dalmatinski namestnik je pisal banu Rauchu, da obžaluje demonstracije v Kninu in da bodo kaznovani krivci. Avstrijska vlada izjavi ogrski zaradi kninskih demonstracij obžalovanje.

Ogrske narodnosti

pripravljajo veliko agitacijo proti splošni in enaki volivni pravici in proti pluralitetni postavi. Hrvatski poslanec Bella dela na zedinjenje vseh nemažarskih narodov: Rumunov, Srbov, Nemcev in Slovakov.

Košutovo zdravstveno stanje

se je poslabšalo.

Reški štrajk.

Ogrske državne železnice javljajo, da se zopet izdajajo direktni vožnji listki v Levanto.

Obsojen hrvaški častnikar.

Enomesečni strog zapor je dobil »Pokretov« urednik Wilder. Tožil ga je sekčni načelnik Cernkovich.

SESTANKA MED NEMŠKIM CESARJEM IN RUSKIM CARJEM NE BO.

»Köln. Zeitung« izjavlja, da »Standardovo« poročilo o jesenskem sestanku nemškega cesarja z ruskim carjem ni resnično. Dementira se tudi poročilo o sestanku med Bülowom in Izvoljskim.

RUSIJA.

(Tolstoj proti smrtnim kaznim. — Izprememba v mornariči.)

Tolstoj napada v »Daily Chronicle« Stolpyna zaradi neprestanih smrtnih obsodb v Rusiji. Pred leti je bil ponosen, da v Rusiji dejansko ni več obstajala smrtna kazen, a da zdaj vedno več rabljev najema vlada.

Admiral Bostrom, mornariški podminister, je demisioniral in prevzame poveljništvo črnomoškega brodograja.

DEMONSTRACIJA PROTI DMOV-SKEMU.

Predsednik poljske frakcije v ruski dumi, Dmovski, se je udeležil praškega slovanskega kongresa. To pa varšavskim Poljakom ni bilo všeč. Napadli so uredništvo Dmovskega lista in pobili okna ter kričali: »Proč z Dmovskim!« »Proč s panslavizmom!«

POLITIČEN UMOR V SRBIJI.

Predstojnik markovaške občine Sveztozar Panic, ugleden član mladoradikalne stranke, je umorjen. Umor je političen in dolže vladne pristaše, da so povzročili Panicov umor.

LIBERALNO USTAVNO GIBANJE V TURŠKI ARMADI.

Iz Carigrada se poroča, da zahtevajo častniki 3. armadnega zbora ustavo. Merodajni krogi priporočajo, naj se gibanje hitro zaduši, a naj se postopa milostno, ker je gibanje patriotsko. Iz Plevne pobegli podmajor Miazzi je pisal valiju in prvemu tajniku v Ildicu, da zahteva svobodo in ustavo. Skopeljski divizijski general Hadi paša je prestopil z dvema častnikoma k vstašem. V Smirno je došlo 16.000 rezervistov, ki odrinejo v Albanijo. Sultan je ukazal še obširnejšo mobilizacijo. Napadalec na Sadik Fazil pašo, ki je le lahko ranjen, so oddali oblastim.

LISTEK.

Kapitan Sharkey.

Spisal C. Doyle. Posl. J. K. (Iz knjige: The green Flag.) (Dalej.)

Bilo je naravno, da je Evanson rad služil guvernerja, ki se je maščeval zanj, ki je bil žrtev silovitega Sharkeyja. Z veseljem je vodil silni Amerikanec onemoglega guvernerja po krovu, ponoči pa je spoštljivo stal v kabini za njegovim stolom in mu kazal s svojim velikim kazalcem karte, katere je moral izigravati. In kadar so ugledali Gašcherico (ozvezdje), sta imela navadno že oba prazne žepe, kapitan Scar-row in Morgan, prvi pomagáč.

Pred kratkim so izpoznali, da je bilo neresnično vse, kar so slišali o plemenitosti sir Charlesa Ewana. Ako mu je človek le besedico oporekal ali dokazoval, takoj je vzdignil svojo brado izza ovratnice, vihal nesramno svoj nos in njegova palica je zažvižgala po nasprotnikovih plečih. Nekoč jo je zlomil nad tesarjevo glavo, ko se je ta slučajno zadel z njim na krovu. Ko so nekoč mornarji nekoliko godrnjali radi hrane in govorili o uporu, je bil guverner mnenja, da se ne sme čakati,

da se psi uprejo, ampak jih treba takoj kaznovati in jim izbiti iz glave njih podle načrte. »Dajte mi nož in golilo!« je vpil in klel, in komaj so ga zadržali, da ni še sam pogajal se s kolovodjo mornarjev.

Kapitan Scarrow ga je opominjal, da bi bil to umor, ako bi ubil koga na morju, akoravno ni nikomur odgovoren na St. Kittu. V politiki je bil, kakor je zahtevalo njegovo uradno stališče, ognjevit zagovornik hanoveranske rodovine in pri kozarcih je prisegal, da je vsakega pristaša Jakoba II. ustrelil kar na mestu, kjerkoli je naletel nanj. Toda v kljub svojemu pretiravanju in svoji nasilnosti je bil vendar dober tovariš, ki je znal toliko čudnih dogodbin in spominov, da Scarrow in Morgan nista doživela še nikoli prijetnejše vožnje.

Končno je prišel zadnji dan in, ko so objadrali otok, so pristali zopet k suhi zemlji pri visokih, belih čerch, ki se razprostirajo okoli Beachy Heada. Ko se je zmračilo, je ladja plavala po umazani, mirni vodi miljo daleč od Winchelsea z dolгим, temnim rtom Dungeness, ki je štrlel pred njimi. Drugo jutro so hoteli kreniti proti Forelandu in zvečer bi se sir Charles že lahko sešel s kraljevimi ministri v Westminsteru. Krmar je bil na straži in trije prijatelji so se zbrali zadnjikrat pri kartah v kabini, kjer je zvesti Amerikanec še vedno bil guvernerjevo oko. Na mizi je

ležalo precej denarja, kajti pomoščaka sta poizkušala zadnji večer zopet pridobiti, kar sta izgubila pri potniku. Nenađoma je ta vrzel proč karte in pometel ves denar v žep svojega svilnatga telovnika.

»Igra je moja!« je rekel.

»He, sir Charles, ne tako urno!« je zakričal kapitan Scarrow; »saj nisva igrala za vse in torej nisva izgubila vsega.«

»Vrag vzemi lažnjivca!« je rekel guverner. »Pravim vam, da sem igral za vse in da sta torej izgubila vse.«

Snel je svojo lasuljo in naočnike, dočim je govoril, in pokazalo se jima je visoko, golo čelo in dvoje zviti, modrih, rdeče obrobjenih oči, kakor jih imajo nekateri psi.

»Za božjo voljo!« je zakričal pomagáč. »To je Sharkey!«

Oba pomorščaka sta skočila s svojih sedežev, toda veliki ameriški zavrženec se je uprl s hrbtom od vrata in v vsaki roki držal revolver. Potnik je tudi položil revolver predse na razmetane karte in se glasno, kihajoče zasmejal.

»Kapitan Sharkey mi je ime, gospoda,« je rekel, »in to je Roaring Ned Gal-loway, krmarski pomagáč na »Happy Delivery«. Ker sva jim malo preveč zagodla, so naju postavili na suho: mene na zapuščen otoček Portuga, njega pa v čoln brez vesla. Psa, revna tepca, zdaj vaju imava pred revolverjem.«

»Streljajta ali pa ne streljajta!« je zavpil Scarrow in se udaril po prsih. »Ako je to moja zadnja ura, Sharkey, ti pravim, da si krvoločni potepuhi in podleži, za katerega je že pripravljena vrv in pekel!«

»To je duhovit človek moje vrste in zato je vreden lepše smrti!« je zavpil Sharkey. »Na zadnjem delu ladje ni nikogar razun moža pri kolesu, zato je bolje, da varujete svoja pljuča, ki jih bode te kmalu rabili. Ali je čoln s krmilom pripravljen, Ned?«

»Da, da, kapitan!«

»Ali so drugi preluknjani?«

»Vse sem prevrtil na treh krajih.«

»Torej vaju morava zapustiti, kapitan Scarrow. Zdi se mi, da se še giste zavedli popolnoma. Ali me hočete prositi za kako stvar?«

»Zdi se mi, da si sam hudič!« je zavpil kapitan. »Kje je guverner s St. Kittu?«

»Zadnjikrat sem videl njegovo vzvišenost v postelji s prerezanim vratom. Ko sem ušel iz ječe, sem izvedel od svojih prijateljev — kapitan Sharkey ima namreč v vsakem pristanišču ljudi, ki ga imajo radi — da je guverner nameraval odpotovati v Evropo s kapitanom, ki ga ni videl še nikoli. Splezal sem na verando in mu poplašal, kar sem mu bil dolžan. Potem sem prišel na vaš krov s takšnimi stvarmi, kakoršne sem rabil, in z naočniki, da sem skril svoje izdajalske oči, in se bahal, ka-

mogočiti, temveč so imeli poleg tega zlo-
ben namen, krščansko socialno stranko
obdolžiti nepoštenega boja in korupcije v
politiki. Seveda se jim je to temeljito po-
nesrečilo. Izid sodnijske preiskave objav-
lja odvetnik dr. Knieboč tako-le: »Na-
znanjam, da je v zadevi procesa Starck-
Winter c. kr. sodišče potom moje ovadbe
spoznalo listino, ki dozdevno prihaja iz
vodstva kršč. soc. stranke, za ponarejeno.
Domneva se, da je ponarejevalec Jožef
Schober. Ta jo je nekaj dni pred procesom
izročil šef-redakterju »Arbeiterzeitung«
Austerlitzu. Od ravno tega Schoberja iz-
haja še neka druga listina, ki je last ravno
istega urednika, in je tudi ponarejena.
Schober bi bil obsojen vsled ponarejanja
in poizkušene goljufije, če se ne bi rešil z
begom. V aktu c. kr. dež. sodišča na Du-
najušt. XXIII. 1192/8 je sledeči predlog c.
kr. drž. pravdnitstva od 15. junija 1908.:
»Gospodu preiskovalnemu sodniku se na-
znanja, da leti sum na J. Schoberja vsled
pregreška § 199 a in §§ 8, 197, 201 a drž.
zak. »Zasledovanje se torej nadaljuje, do-
kler ne bode dočel policijso najden.
Težišče situacije leži v tem, da je c. kr.
drž. pravništvo spoznalo predložene do-
kumente za ponarejene.« V tem se zrcali
vsa »rudeča« poštenost. Sicer se pa itak
od tako korumpirane stranke ne more nič
poštenega pričakovati.

sl Ruski časnikarji so 5. t. m. zboro-
vali v Peterburgu ter sklenili, da bodo po
celi Rusiji svečano obhajali osemdeset-
letnico Tolstega.

sl Hrvatske sestre sv. Križa v Sofiji.
Bolgarska kneginja je naprosila upravo
provincije sester sv. Križa v Djakovu, da
prevzamejo bolniško skrb v bolnišnici v
Sofiji, ki jo je ustanovila in do svoje smrti
vzdrževala knezova mati, sedaj jo pa
vzdržuje kneginja. Prednica prve podruž-
nice sester sv. Križa hrvatske provincije
v Bolgariji je sestra Dominika, bivša mno-
goletna prednica vinkovške bolnišnice.

Telefonska in brzolajna poročila. SHOD »SLOVENSKE KMEČKE ZVEZE« NA ŠTAJERSKEM.

Dunaj, 16. julija. Prihodnjo nedeljo
prirede poslanci »Slovenskega kluba« dr.
Benkovič, dr. Korošec, Rožkar, Pišek, več
shodov, na katerih bodo govorili o po-
možni akciji proti nasledkom suše.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 16. julija. Državna zbornica je
danes sprejela avtomobilni jamstveni za-
kon v obliki, kakor je hotela gosposka
zbornica. Nato je zbornica rešila več
imunitetnih zadev in je pričela razpravo
o predlogu poslanca Chiarija, naj se po-
množi podpredsedniška mesta. Imunitetni
odsek je odklonil zahtevo poslanca grofa
Sternberga, naj se sodišču izroče tisti soc.
dem. poslanci, ki so ga napadli, ko je pred
meseči kazal v zbornici Schuhmeierjevo
karikaturu.

VSESLOVANSKI KONGRES V PRAGI.

Praga, 16. julija. Na kongresu se je
sklenilo, naj se v Peterburgu osnuje list,
ki bo prinašal kratke kritične razprave v
vseh slovanskih jezikih o vsem, kar se
tiče slovanske znanosti, književnosti in
umenosti. Zahteva se, da veljajo vseučili-
ški semestri recipročno za Avstrijo in Ru-
sijo. V Pragi se osnuje slovanska čital-
nica. Nato je sledila debata o vseslovan-
ski razstavi. Bobčev je izjavil, da je uspeh
vseslovanske razstave, ki naj bi bila leta
1911 v Peterburgu, odvisen od pomirjenja

med Poljaki in Rusi. Za organizacijo slo-
vanskih kulturnih zvez je bila sprejeta »re-
solucija«. Nato so prišli na dnevni red
ostale točke dnevnega reda. Nemški jezik
je iz debat izključen. Delegati govore slo-
vanske jezike ali francoščino. Na kongre-
su je došlo do znatnega zbližanja med Rusi
in Poljaki. Po tozadavnih govorih je bila
odposlana brzolajka predsedniku ruske
dume.

VAŽNA IZPREMEMBA PRI ODPOŠI- LJANJU ČASOPISOV.

Dunaj, 16. julija. Poštna uprava pri-
pravila važne izpremembe glede odpoši-
ljanja časopisov. Izprememba bo sedanja
upravištva in ekspedicije listov jako
omejila, skoro vse delo pa prevzame poš-
tna uprava.

NESREČA NA ŽELEZNICI.

Gradec, 16. julija. Na Marija Celjski
železnici je poštini vlak trčil s tovornim
vlakom. Poštini voz je razbit. Šest oseb je
težko, osem lahko ranjenih.

POROKA BIVŠEGA NADPOROČNIKA S PRINCEZINJO.

Praga, 16. julija. Danes se je vršila
poroka bivšega poročnika Gustava Koci-
ana s princezino Amalijo Fürstenberg.

NEMIRI DIJAKOV V LJUBNEM.

Ljubno, 16. julija. Tu so bili radi ne-
znatnega vzroka izgredi dijakov. 60 dija-
kov je bilo aretiranih. Zaprti dijaki so raz-
bili vse pohištvo v stražnici.

NEMŠKA ARMADA SE POMNOŽI.

Berolin, 16. julija. »Märkische Volks-
zeitung« poroča, da bo nemška vlada še
letos od parlamenta zahtevala izredno vi-
soko pomnožitev rekrutnega kontingenta
in bo vtetmeljila to z zunanjim mednarod-
nim položajem.

NEREDNOSTI V ITALIJANSKEM NA- UČNEM MINISTRSTVU.

Rim, 16. julija. Preiskovalna komisija,
ki ima nalogo reformirati naučno mini-
strstvo, v katerem so se iz časa Nasijeve-
ga ministrovanja vgnjezdile velike nered-
nosti, je končala svoje delo in predlagala
vladi, da ministrske uradnike Secondo
Fornari, Luigi Cossu, Umberto Petraroli,
Ignazio Lombardo odstavi, prof. Leonar-
do Ricciardi, Val. Duranti, Gasp. Rodol-
fio, Vinc. Mariani, Rosario Torregrossa,
Em. Franco, Gius. Caniggia pa začasno
odstavi, dokler niso končane pravde, ki
tečejo proti njim. Ti uradniki pač še niso
vsi, katere hoče komisija kaznovati, tem-
več to so samo tisti, ki so soudeleženi pri
Nasijevih manipulacijah. Je pa še mnogo
drugih, ki imajo druge stvari na vesti.

Darovi.

Slovenski dijaški zvezi so darovali:
č. g. M. Ulčnik, župnik v Doliču pri Mis-
linji, 5 K; g. M. Rant, nadučitelj v p. na
Dobrovi pri Ljubljani, 2 K; č. g. Nik. Kri-
žaj, žup. v Ovsišah, 2 K; Iv. Janc, žup. na
Colu nad Vipavo, 2 K. — Iskrena hvala!
Odbor.

BILINSKA KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.
O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

1646 40-3

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh go- stlinah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

TRŽNE CENE

Budimpešta 16. julija.

Pšenica za oktober	10 91
Rž za okt.	9 24
Oves za okt.	8 22
Koruza za maj l. 1909	7 24
Koruza za julij	7 50

Efektiv: 15 ceneje.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, srednji dnevni tlak 736,0 mm

Čas op- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura na Celziju	Veterevi	Nebe	Padavina v mm
15 9. sveč.	733 9	17 5	brezvetr.	del. jasno	
16 7. zjutr.	36 3	14 3	sr. jug	obl.	11 7
2. pop.	36 0	23 4	sr. jvzh.	pol. obl.	

Srednja včerašnja temp. 18,5°, norm 19,8°.

Takoj ali s 1. avgustom se odda lepo stanovanje

velika svetla kuhinja, dve sobi s posebnim vhodom,
ter pritlikline. Cena K 250.— 1724 2-1

Več se izve:

Rožna dolina št. 97, I. nadstr.

Strojnika

za vstop z avgustom t. l. išče
večje tukajšnje podjetje. Strojnik, ki
je tudi v ključarstvu izvežban, ima
prednost. — Ponudbe pod „J. A.“ na
upravištvo lista. 1725 3-1

Stavbena opeka,

dobro žgana, dobi se v poljubni množini v Do-
brunjah pri Ljubljani. Zaloga velika, cene
primerne. Dostavi se tudi na dom.

Lastnik parne opekarne VIDONI
ROMAN. 1659 3-3

Podpisano društvo ima še okoli 350 hekto-
litrov dobrega belega 1643 4-3

vina

ter 250 hektolitrov refoška na prodajo.
Cena po dogovoru. Uzorci na razpolago.

Potrošno obrtno gospodarsko
:: društvo v Buzetu (Istra). ::

Dražbeni oklic.

1726 3-1

Za zgradbo nove ljudske šole v Kamni gorici vršila se bode
zmanjševalna dražba

dne 26. julija ob 4. uri popoldne

pri županstvu v Kamni gorici.

Obris in troškovnik razpoloženi so pri županstvu ponudnikom v upogled. Tudi
se zamorejo pismene ponudbe do dne dražbe vložiti.

Krajni šolski svet v Kamni gorici,

dne 15. julija 1908.

2 deklici

se iščeta na hrano in stanovanje pri boljši
rodbini. — Naslov pove uprav. „Slov.“ 1727 2-1

Kleparski = = pomočniki

le samostojni delavci in sicer dobro izurjeni,
se sprejmo proti dobri plači K 4— do
K 5— na dan.

Sprejmo se tudi

vajenci

proti plači pri tvrdki L. M. Ecker v
Ljubljani. 1711 2-2

Davčni oskrbnik

v pokoju, v vseh
pisarniških stro-
kah izvežban
išče primerne službe. — Več pove uprav-
ništvo „Slovenca“. 1705 3-8

Dečka, kateri je izvršil vsaj 4 razrede
ljudske šole z dobrim vspehom, in je lepega
vedenja, sprejemem za 1710 5-3

UCENCA

v trgovino z mešanim blagom. Jakob
Dereani, trgovec v Žužemberku.

Pozor! Čitaj! Pozor!

Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih
zelišč ter se izvršno in z najboljšim uspehom
vporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v
prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem
dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju,
tuberkulozi itd. 814 20-14 b

Delovanje izhorne, usseh alguren. Cena je
franko na vako pošto a 2 steklenici 3 K 40 v.,
4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju, ali če
se pošlje enar naprej. Manj kot 2 steklenici
se ne pošilja. — Prosimo, da se naroča na-
ravnost od

P. JURIŠICA, lekarnarja
v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke,
zarezanе strešnike (sistem Marzola)
(za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varne proti nevihti.

Portland-cement najboljše vrste,
peči, štedilniki in drugi stavb. material.

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Podružnica

! v Spljetu. !

Dolniska glavica !
! K 2.000.000. !

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica

! v Celovcu. !

! Rezervni fond
! K 200.000. !

Slovinci in pravosodna uprava.

Govor poslanca »Slovenskega kluba« dr. Hočevarja v seji državnega zbora dne 25. junija 1908.

(Dalje.)

Zapostavljanje slovenščine pri koroških sodiščih.

Sodišča so porabila čas med Krautovim odhodom, dokler se ni naselil dr. Brejce (v avgustu 1903), da so se temeljito odstranila od prejšnje postavne poti in prakse glede na slovenščino in so pričela ravno nasprotno poslovati.

Takoj ob prvih intervencijah dr. Brejca leta 1903. se je opazilo to stremenje, ker so nasprotniki takoj provocirali jezikovne spore, dasi je hodil dr. Brejce glede na jezikovne zadeve le po potih, po katerih je neovirano korakal njegov prednik. Sistematičnemu zapostavljanju slovenščine so se nekoliko ustavljala začetkoma celo sodišča. Saj niso mogla kar tako od danes do jutri postati sebi nezvesta in utajiti svojo lastno dolgoletno prakso. Zato jih je pa tudi na škandalozen način napadalo časopisje toliko časa, da so se končno udala. (Medklici.)

Stoji trdno, da so začetkoma dr. Brejčeve slovenske vloge — torej l. 1903 in 1904 — reševali slovensko, ker so smatrali, da je to samoobsebi umevno. Slovenske rešitve so pa postale vedno bolj redke, izostajale so vedno bolj kljub pritožbam, dokler niso končno popolnoma prenehale. Iz aktov se lahko poda natančna slika, kako so se pelagoma umikala koroška sodišča in kako so sodelovala, da se je izpodrinila slovenščina. Akte dam na razpolago vsakomur, ki se zanima zanje, predaleč bi pa vedlo, če bi jih tu navedel.

Proti nezakonitemu postopanju sodišč so se po slovenskih odvetnikih vlagale nadzorovalne pritožbe na graško višje sodišče, nadalje pritožbe na predsedstvo deželnega in višjega deželnega sodišča, na pravosodno ministrstvo in celo na generalno prokuraturo. A vse zaman! Razven dveh so ostale vse brez odgovora.

Taka usoda je zadela tudi resolucije, ki so jih vložile leta 1903 takratnemu ministrskemu predsedniku dr. pl. Körberju vse koroške slovenske občine in druge korporacije.

Olikani koroški Nemci se pojavijo v zbornici.

Če hočem podati uspeh razvoja o uporabi slovenščine v drugi periodi od leta 1900 do začetkom leta 1908, se pokaže sledeča slika: V zadevah zemljiške knjige so sodišča, osobito celovško okrajno sodišče, leta 1905 in 1906 reševala slovenske zemljiškoknjižne prošnje slovensko — v zemljiški knjigi sami se pa vpiše nemško — v popolnem protislovju z določili postavne o zemljiških knjigah, ki določa, da se mora zemljiškoknjižni sklep vpisavati na las natančno v zemljiško knjigo! (Poslanec Marckhl: »Saj se vpiše slovensko!«) Dr. Hočevar: Gospod tovariš, vse lahko dokazem, navajam zgolj dejstva! — (Poslanec Marckhl: »Saj bom menda le boljše znal.«) Dr. Hočevar: Saj moram jaz to tudi dobro znati, ker imam akte pri sebi. Lahko jih prečitam, če gospodje to žele. (Medklici.) To se godi gotovo le zato, da se polagoma pripravlja prehod za nemške rešitve slovenskih zemljiškoknjižnih vlog. Od druge polovice leta 1906 namreč rešuje slovenske zemljiškoknjižne vloge celovško okrajno sodišče zgolj nemško. — (Čujte!) Pritožb na nadzorovalne oblasti ne rešujejo. Končno se je vložil pred tedni na nemško rešitev nekega slovenskega zemljiškoknjižnega predloga slovenske celovške posojilnice ugovor na deželno sodišče, da se reši vprašanje po rednem pravnem potu. Rekuru so priložili nič manj kakor 80 slovenskih zemljiškoknjižnih slovenskih rešitev navedenemu društvu po dotičnem sodišču kot priloge za dokaz, da so od leta 1897 do zadnjega časa rešavali slovensko slovenske vloge dotične posojilnice in da so rešitve slovensko vpisavali v zemljiško knjigo. (Poslanec Marckhl: »To ni mogoče!«) Dr. Hočevar: Govorim le resnico in navajam popolnoma resnična dejstva. Priliko imate, da dokazete, če lažem. Rekurz leži še zdaj nerešen pri deželnem sodišču. Utajiti se ne more 80 prilog, kakor se to navadno zgodi. Za to je pa tudi težka odločitev. (Medklici.)

V civilnih spornih zadevah je običajno zdaj sledeče: vsa sodišča, kjer stanujejo Slovenci, sprejemajo brez pridržka slovenske vloge, rešujejo jih pa nemško. (Poslanec Marckhl: »Prosim, v kateri deželi?«) Dr. Hočevar: V koroški kronovini! (Medklici.) Slovenskih tiskovin ni bilo več. Glede na slovenska predavanja se postopa različno. Neko sodišče je ni dopustilo, drugo le, če je bila stranka na-

vzoča in nesposobna nemščine, obenem pa je znala nasprotna stranka in njen zastopnik slovensko.

Kako je otežkočalo celovško deželno sodišče... (Posl. Dobernig: »Zopet Celovec.« — Medklici in ropot.) Dr. Hočevar: Prosim, vaši tovariši ravno tako nastopajo! (Klici: »Kaj vam mari ljubljana?« — Poslanec dr. Benkovič: »O Koroški bi ne smeli govoriti? To je terorizem!« — Medklici.)

Predsednik ponovno zveni.

Poslanec dr. Hočevar nadaljuje: Celovško deželno sodišče je pa postavilo načelo, ki ga je izvajalo dolgo časa, naj se brez nadaljne preiskave dopusti slovensko predavanje zastopnika, če ne ugovarja nasprotnik.

Od Velike noči 1908 se je pa tudi to temeljito izpremenilo. (Medklici poslancu Marckhlu.) Dr. Hočevar: Govorim le resnico in polno resnico! (Poslanec Dobernig: »V Celovcu se že sami sporazumemo.«) Dr. Hočevar: A enostransko in pristransko. (Ponove se viharji medklici.)

Z jako značilnimi in aktualnimi zgledi iz zadnjega časa vam hočem dokazati, po kakih poti korakajo v zadnjem času, od Velike noči 1908 sem in kako nepostavno postopajo takozvani neodvisni sodniki, da hoste lahko razumeli, kar navedem pozneje. (Medklici.)

1. Slučaj Schüttelkopf kontra Lijavnik, sodna št. C III. 177/8, celovško okrajno sodišče. Tožba slovenska, stranki slovenski, zastopani po slovenskih odvetnikih. Sodnik je pa sklenil pri razpravi dne 23. aprila 1908, naj se izvede razprava nemško (Čujte!) in da morajo govoriti zastopniki nemško. (Čujte! Čujte! — Ziva medklici in ropot. — Poslanec dr. Benkovič: »To nasprotuje binkoštnemu programu.«) Dr. Hočevar nadaljuje: O tem še govorim. Ker se zastopnika sodnikovega sklepa nista uklonila, se jima je vzela beseda in se sklenilo, da se povabi stranki k prihodnji razpravi osebno. (Poslanec dr. vitez pl. Mühlwerth: »Popolnoma pravilno.« — Medklici.) Dr. Hočevar: Kako, gospod tovariš? Kot odvetnik ne morete tako govoriti! Sramoval bi se, ko bi kaj takega trdil. K razpravi l. majnika 1908 sta prišla prejšnja zastopnika s posebnima pooblastiloma svojih strank, ki sta izjavili, da popolnoma odobravata nastop svojih zastopnikov (Medklici) in ju pozivljata, naj brezpogojno vztrajata na svojem stališču. Sodnik je pa izjavil, da vzdrži svoj sklep, odzvel je zopet zastopnikoma besedo in proglasil, naj počiva postopanje. (Poslanec Dobernig: »Grozno!«) Dr. Hočevar: Obžalujem, gospod tovariš, da morete kaj takega izpregovoriti. (Poslanec Dobernig: »Koroško je avstrijska Turčija!«) Dr. Hočevar: Slabše še, kakor v Turčiji! Vložene pritožbe in rekurzi na nadzorovalne oblasti še zdaj niso rešene.

Pravna zadeva Karol Najberž iz Pokraja proti Štefanu Mörtu iz Bistrice. — (Poslanec Marckhl: »Zadnji ne bo Slovenec.«) Dr. Hočevar: Oba sta Slovenca. V sled Najberžev slovo, pritožbe opr. št. Bz. II. 45/8 celovškega deželnega sodišča se je vršila 16. majnika 1908 pred celovškim deelnim sodiščem vzklicna razprava. Najberž je imel zastopnika, nasprotnik je sam prišel. Zastopal je Najberža Filip noe. dr. Brejce. Ko je prišel slovenski utemeljevati pritožbo, ga prekine predsednik z značilno utemeljitvijo, da niso za slovensko predavanje dani pogoji, ki jih določajo na Koroškem veljavne jezikovne odredbe. Že prej sem dokazal, da se glase jezikovne postavne in odloki za Koroško ravnotako kakor za Štajersko in Kranjsko. Sodil je sodnik, ki je še kratko prej brez vsake ovire dopustil, da se sme slovensko predavati. Na zahtevo vzklicnega zastopnika se je dognalo, da je nasprotna stranka, Štefan Mört, zmožna le slovenščine. (Medklici.) Vzklicatelj sam pa ni prišel k razpravi, in zna tudi le slovensko. Kljub temu je pa sklenil senat, da mora govoriti vzklicni zastopnik nemško. (Poslanec Fresl: »Zopet novo nasilstvo!«) Dr. Hočevar: Gotovo! Do onega časa je zastopal ravno ta senat stališče, da se ne more dopustiti slovensko predavanje, če ugovarja nasprotna stranka. (Medklici. — Ropot.) V navedenem smislu je senat že večkrat sklepal. (Poslanec dr. pl. Mühlwerth: »Saj najvišje sodišče tudi razsodi danes tako in jutri drugače!«) Dr. Hoč.: To je pa anarhija. (Številni medklici. — Predsednik zveni.) Dr. Hočevar: Tako ne morem končati. Saj imam le jaz besedo. — (Medklici.)

Dr. Hočevar: Tretji značilni slučaj. (Dr. Mühlwerth: »S tem niste prav ničesar dokazali. Dokazali ste le, da je graško višje sodišče zdaj tako in drugič drugače razsodilo.«) Dr. Hočevar: »Prosim, pokazal sem, kakšne so jezikovne postavne in odloki in kako jih kršijo neodvisni sodniki. Tretji tipični slučaj: Pred celovškim

deelnim kot vzklicnim sodiščem so smeli zadnja dve ali tri leta slovenski zastopniki neovirano slovensko pledirati, če je bil sposoben slovenščine državni pravnik ali pa njegov namestnik. (Poslanec Marckhl: »To ni res.«) Dr. Hočevar: Dokazite mi, če lažem... ne glede na to, če je bil obtoženec zmožen nemščine ali ne. Celovško deželno sodišče je pa pri razpravi dne 15. majnika 1908 prekucnilo do takrat veljavno načelo in razsodilo, da se ne sme govoriti slovensko, če ne pridejo pred sodišče stranke same. (Čujte! Čujte! — Poslanec Marckhl: »Ali je kaj na tem?«) Dr. Hočevar: Obžalujem, da nimate toliko narodnega čustva, da tega ne razumete! — (Poslanec Marckhl: »Saj ne veste, če so bile stranke slovenske ali ne.«) Dr. Hočevar: Saj sem vam pravkar to obrazložil. Slučaj — razpravljam le značilne slučaje — v pravni zadevi Jakob Zumer proti zakonskima Kobe k op. št. Cg. I. 108/8 celovškega deželnega sodišča. Celovško deželno sodišče, ki je določeno za celo deželo, je do zdaj sprejemalo slovenske tožbe ne glede na to, če je spadala sporna zadeva pred I., takozvani nemški, ali pred II. takozvani slov. senat. (Medklici. — Poslanec Bulin: »Gospodje, pustite, da govorim.«) Dr. Hočevar: Pustite, da govorim, saj imate pozneje čas, da odgovarjate. — (Poslanec Marckhl: »Govorite pa le zgolj resnico!«) Dr. Hočevar: Tega ne morete reči, gospod višji deželnosodni svetnik! Zavestno kaj takega ne morete trditi! Vse je sodnijsko dokazano. Ne morete mi očitati, da ne govorim resnice. Sramotno! Ne trpim, da mi kaj takega očita tovariš! (Medklici.) Pripomnim, da je določen I. senat za čisto nemške sodne okraje in za celovško mesto, senat II. je pa določen za vse mešane sodne okraje razven celovškega mesta. Dne 24. aprila 1908 je pa odklonil v omenjenem slučaju slovenski ugovor zakonskih Kobe, ker stanujeta v Malnicah, ki pripada v zgornje belsko okrožje in je nakazano I. senatu. (Medklici.) Vam je to vseeno, nam pa ne. Vložena nadzorovalna pritožba še ni rešena, graško višje deželno sodišče je pa odbilo rekurz, tako da se ugovor proti tožbi definitivno ne smatra, da je vložen. In kako so to utemeljili? Zaradi krajvne pristojnosti okrajnega sodišča Zgornja Bela, češ, da je nemški in zato pridelen I. senatu.

Enako se je zgodilo s Frančiško Petkovo tožbo po dr. Brejcu proti Alojziju Kolimannu v Celovcu. Tožbo je odklonilo celovško deželno sodišče z odlokom o. št. Cg. I. 192/8, češ, da upravljajo mešanske zadeve v okrožju nemškega Celovca po poslovnem razdeljevanju nemški senat I.

Če so dobili v zadnjih dveh navedenih slučajih vsaj navidezni razlog za odklonitev z ozirom na nemški značaj strankinega bivališča, pa razprši vsak dvom o namenu sklep celovškega deželnega sodišča s 13. majnika 1908, o. št. Cg. III. 33/8 v pravni zadevi Antona Warmuta iz Limaric po dr. Brejcu proti tvrdki A. dal Torso v Beljaku zaradi 1432 K 3 h. Slovensko tožbo so kratkoma odklonili, ne da bi se navedlo kako postavno določilo, češ: Razpravljati se ne more, ker pri celovškem deželnem kot trgovskem sodišču med imenovanimi strokovnjaškimi sodniki laiki ni nihče sposoben slovenščine, kakor da bi ne bilo v Avstriji nobenega drugega slovenščine zmožnega sodnika laika. Senatu je predsedoval sodnik, ki se je osmešil z neko svojo razsodbo 1908 in o kateri se je razpravljalo tudi v zbornici. (Poslanec Marckhl: »Kateraga mislite?«) Dr. Hočevar: »Vas ne, gospod tovariš.

Zdaj vidite, gospodje, po kakih sodnodvoranskih cvetkah, sitnostih in protipostavnostih se ovekuje koroško in pa pravosodje višjega graškega deželnega sodišča in po kakih trnjevi poti mora hoditi slovenski koroški del prebivalstva, da pribori svojo priprosto po državi postavno zajamčeno pravico za uporabo svojega jezika od — rekel bi — postavno in priseglo krščih takozvanih »neodvisnih« koroških sodnikov, dasi stanuje že nad trinaajsto let na svojih dosedanjih podedovanih koroških posestvih mirno, potrpežljivo in skromno. (Medklici.)

Poleg šol poizkušajo z vso silo tudi sodišča raznaroditi koroške Slovence, ki morajo izhirati in postati sužnji svojih tlačiteljev, ker jim ropajo samostojno mišljenje in pa možnost, da se razvijajo. (Medklici.) O tem ne more biti nikakega dvoma.

Nikakor pa ne dopustimo, da se uresniči nemškonarodne sanje. (Medklici.) Naše ljudstvo se je zavedlo, razvijajo se njegove moči, ki silijo k napredku, h kulturnemu in gospodarskemu razvoju. Upamo, da se končno zlomijo vsa maleknostna potlačevalna sredstva sodne uprave. (Posl. dr. Marckhl: »Na to še ne mislimo!«) Poslanec dr. Hočevar: »No, kaj pa, saj se

postopa po načrtu in povsod se tako postopa s Slovenci.

Nemški linški binkoštni program in koroška sodišča.

Zanimivo je, če se primerja, kar se je pod mogočnim varstvom graškega višjega sodišča dozdej »doseglo« pri koroških sodiščih z nemškimi zahtevami, ki so jih stavili Nemci v takozvanem linškem binkoštnem programu dne 20. majnika 1899. (Čujte! Čujte!)

Nemške zahteve z ozirom na Koroško je stavil eden najbolj nemških mož, dr. Lemisch. Točka I. slove (čita):

Koroška se mora smatrati za čisto nemško ozemlje razven sodnih okrajev Pliherk, Dobrlaves, Železna Kaplja, Velikovec, Borovlje, Rožek, Trbiž, Podkloster, Beljak, Šmohor in pa celovška okolica celovškega okrajnega sodišča. (Posl. dr. vitez pl. Mühlwerth: »Saj je tudi res tako!«) Poslanec dr. Hočevar: »Prosim, potrpite nekoliko! Izločili so samo okraja Št. Pavel in Eberstein, ki sta veljala do zadnjega časa za mešana in so ju prideliili čisto nemškemu ozemlju, dasi stanujejo Slovenci v obeh sodnih okrajih in sta bila oha okraja še pred nekaj leti prideljena v vzklicnih zadevah takozvanemu slovenskemu senatu II., zdaj pa pripadata nemškemu senatu I.

(Konec prihodnjič.)

Državni zbor.

Dunaj, 15. julija 1908.

Vodne zgradbe.

Danes je zbornica sklenila za poljedelstvo jako važen zakon, ki določa državne podpore za vodne zgradbe. Tak zakon sicer že imamo iz leta 1884. Danes sklenjeni zakon pa bistveno izpreminja ves prvi del starega zakona, zagotavlja mnogo višje državne podpore za vodne zgradbe in v ta namen se tudi letni kredit poljedelskega ministrstva podvoji, oziroma zviša od 4 na 8 milijonov.

Sicer sem že poročal o glavnih, važnejših določbah novega zakona. Ker pa so bile sprejete nekatere spremembe, ponovim vsebino zakona:

1. Državni letni prispevek za vodne zgradbe se zviša na 8 milijonov že s tekočim letom. To je bilo nujno potrebno, ker poljedelsko ministrstvo je doslej moralo dovoljevati podpore na obroke. Tako je obljubljenih že za leto 1909, nad 6, za leto 1910, nad 5, za leta 1911, 1912 in 1913 nad 12 milijonov. S tem so se zavlačevale najnujnejše vodne zgradbe, ali pa so morali udeleženci najemati posojila. Sicer tudi 8 milijonov na leto ne bode zadostovalo, vendar pa se bodo dela pospešila.

Pripomnim pa, da ima poljedelsko ministrstvo za manjša melioračna dela, vodovode, vodnjake, napajališča itd. v tekočem proračunu na razpolago nad dva milijona kron. Za izredno velika in draga dela pa mora vlada itak od slučaja do slučaja zahtevati od državnega zbora poseben kredit, kakor določa prvi paragraf zakona.

2. Novi zakon ne dela več razločka med deželnimi podjetji in podjetji okrajev, občin in vodnih zadrug. Ta določba je na korist udeležencem, za katere bodeta dežela in država več prispevali.

3. Za uravnavao hudournikov je doslej država prispevala k večjemu polovico stroškov, v bodoče pa 70 odstotkov. Prispevki udeležencev pa se znižajo od 30 na 15 odstotkov in dežele od 20 na 15 odstotkov. Seveda pa more vsaka dežela svoj prispevek zvišati na korist udeležencev, da ti plačajo še manj ko 15 odstotkov. Ta določba je zato opravljena, ker nimajo samo posestniki zemljišč ob hudournikih koristi in dobiček od uravnave hudournikov, ampak tudi prebivalstvo v nižavi, posredno pa tudi dežela in država.

4. Vlada pa dovoli državno podporo le tedaj, ako poljedelsko ministrstvo odobri načrt in proračun za vodno zgradbo. Tega mnogi še vedno nočejo vedeti. Zgodi se namreč večkrat, da občina, vas ali vodna zadruga izvrši to ali drugo vodno zgradbo po načrtu zasebnega tehnika. Ko je delo gotovo, potem pa vložijo prošnjo za deželo in državno podporo. V takem slučaju vlada načelno ne dovoli podpore, deželni odbor pa le izjemoma.

Še nekaj pri tej prilici. Ljudje večkrat izprašujejo, kam naj se pošlje prošnja. Pisec teh vrstic in mnogi drugi poslanci smo grajali v odseku in v zbornici, zakaj vlada po svojih hidrotehnikih ne izdeluje več načrtov za vodne zgradbe. Vlada pa se opravičuje, da ima pri političnih oblastvih premalo tehnikov na razpolago. To je žali bog res, zato morajo dežele, oziroma staveni uradi pri deželnih odborih izdelovati

načrte in proračune. Torej je najkrajša pot, da se prošnje pošiljajo deželnemu odboru. To velja vsaj za Kranjsko. Na Štajerskem je menda v tem oziru drugače.

5. Za uravnave rek in poto- kov v obrambo zemljišč proti povodnjim bode poljedelsko ministrstvo dovoljevalo 40 odstotkov državne podpore, ako dežela prispeva vsaj 30 odstotkov in udeleženci k večjemu 30 odstotkov.

Novi paragraf 7. pa tudi določa: Ako je treba odpeljati gorske vode, ki niso ravno hudourniki, pa delajo precej škode, ali če dežela za časno pokrije za udeležence določene prispevke, more polje- delsko ministrstvo zvišati državno pod- poro za 10, torej na 50 odstotkov, udele- žencem pa se znižajo stroški na 20 os- totkov.

Paragraf 6. pa določa, da morejo ude- leženci svoje prispevke tudi v obrokih pla- čevati pri davčnih uradih z davki vred, ako posreduje deželni odbor.

6. Kraške vode. Poslanci Gostin- čar in tovariši so bili predlagali v zbor- nici, naj vlada vse potrebno ukrene, da se čim prej uravnajo pritoki in odtoki v cerkniški in planinski dolini in druge kra- ške vode. Ta predlog je bil odkazan polje- delskemu odseku, v katerega imenu je češki poslanec g. Hrasky izdelal obširnej- še poročilo. Poslanec Hrasky, sedaj profes- sor na praški tehniki, kot bivši večletni hidrotehnik na Kranjskem dobro pozna naše razmere, osobito pa kraške vode.

V svojem poročilu g. Hrasky našteje vsa potrebna dela, katera se morajo izvr- šiti v obrambo in izboljšanje zemljišč. To so:

- a) Planinska dolina s 1170 hektari;
- b) cerkniška dolina s 3650 hektari;
- c) lčška in starotrška dolina s 1260 ha;
- d) Pivka s 4100 hektari;
- e) krška, račenska, lučenska, dobrepolj- ska, struška, doberniška, temeniška in druge doline z 10.260 hektari;
- f) kraji ob Kolpi, v ribniški in kočevski dolini z 10.100 hektari;
- g) kraji ob Reki na Notranjskem z 2100 hektari;
- h) kraji ob Idriji z 865 hektari;
- k) vipavska dolina s 615 hektari.

Skupaj je na Kranjskem do 40.000 ha rodovitne zemlje, ki bi se izboljšala, ako se izvrše naprave za odvajanje vode in namakanje zemljišč.

G. Hrasky tudi navaja načela, po ka- terih bi se izvršila ta za narodno gospo- darstvo prepotrebna dela. Končno pa na- svetuje v svojem poročilu:

»I. Vladi se narača, naj poskrbi, da iz- kušeni večaki napravijo načrte za odva- janje vodâ, izboljševanje zemljišč in upo- rabo vodnih moči v notranjskih in drugih kranjskih dolinah.

II. Vladi se narača, da za kraško ozemlje uredi hidrografske in hidrološke urad, ki naj znanstveno preišče vse kra- ške doline in kotline v svrhu dobave vode in namakanja zemljišč.

V današnji razpravi o melioračnem zakonu pa je poslanec Gostinčar v dogo- voru s poročevalcem dr. Steinwenderjem predlagal, naj že sedaj zbornica odobri oni dve resoluciji poslancev Hraskyga, oziro- ma poljedelskega odseka. Zbornica je tudi brez ugovora sprejela obe resoluciji. Upaj- mo, da se v doglednem času izvrše ta nu- jo potrebna in koristna dela.

Ob enem pa je poslanec Hrasky pri tej priliki še predlagal, naj se določba o uravnavi podzemeljskih, to je kraških vo- dâ iz paragrafa 7. prestavi v paragraf 6. Tudi temu sta pritrdila poljedelski mini- ster dr. Ebenhoeh in poročevalec dr. Steinwender. S tem pa smo mnogo pridobi- li. Po paragrafu 7. namreč more polje- delsko ministrstvo za uravnavo podze- meljskih vodâ dovoliti k večjemu 50 os- totkov, po paragrafu 6. pa 70 odstotkov.

7. Vzdrževalni stroški. Do- slej so se mnoge zgradbe izvršile z veli- kimi stroški, pa so zopet s časom raz- padle, ker jih udeleženci niso popravljali. Novi zakon pa določa, da bode država to-

liko prispevala kakor dežela za vzdrže- vanje že izvršenih vodnih zgradb. Država bode izjemoma deželam iz melioračnega zaklada tudi dovoljevala brezobrestna ali k večjemu triodstotna posojila do polovice iste svote, ki jo dežela prispeva za večjo vodno zgradbo.

Novi zakon je v vsakem pogledu mnogo boljši, posebno tudi zato, ker se podvoji vsakoletni kredit poljedelskega ministrstva za državne podpore.

Jamstvo avtomobilov.

Zbornica je nato razpravljala o jam- stvu avtomobilov. Razprava je končana, jutri se vrši glasovanje. V petek zbornica zaključi seje do novembra.

Volitev delegatov.

Ob 6. uri se je pričela posebna seja, v kateri so bili izvoljeni delegati, in sicer: s Češkega: Čelakovsky, Kindermann, Klofač, Kramar, Kutscher, Nemec, Seliger, Stanek, Wolf, Zazworka; namestniki so: pl. Stransky in Jožef Myslivec; iz Galici- je: Bomba, Ceglinski, Dzieduszycki, Gła- binski, Kozłowski, Petelenz, Rueben- bauer; namestnika sta: Maslanka in Oku- niewski; iz Dalmacije: Biankini; namest- nik: Vuković; z Nižjega Avstrijskega: Axmann, Schuhmeier in Stöckler; namest- nik: Bielhöfler; z Zgornjega Avstrijskega: Eisterer in Schlegel; namestnik: Pich- ler; s Solnograškega: Viktor pl. Fuchs; namestnik: Heilmayer; s Štajerskega: dr. Korošec in Morsey; namestnik: Pantz; s Koroškega: Dobernig; namestnik: Na- gerle; s Kranjskega: dr. Šusteršič; na- mestnik: dr. Krek; iz Bukovine Wassilko; namestnik: Pihuliak; z Moravskega Kulp, Redlich, Stransky, Thun; namest- nika: Tolschig in Kadlcak; iz Šlezije: Günther; namestnik: Herzmansky; s Ti- rolskega: Gentili in Schraffl; namestnik: Kienzl; s Predarlškega: Thurnher; na- mestnik: Loser; iz Istre: Rizzzi; namest- nik: Bartoli; z Goriskega: Fon; namest- nik: Gregorčič; iz Trsta: Pittoni; namest- nik: Scabar.

Anglež med poslanci.

Pomotoma je prišel danes v zboro- valno dvorano neki Anglež in se usedel na sedež nekega poslanca. Neki zbornični uradnik je moža opozoril na pomoto. Anglež je odgovoril, da ni znal, da se nahaja v zborovalni dvorani, ker je tako malo po- slancev navzočih. Niti mislil si ni, da se vrši seja v prazni zbornici. Podal se je nato na galerijo.

Spored zadnjih sej.

V seji klubovih načelnikov so sklenili, da se po avtomobilni postavi rešijo imuni- tetne zadeve. Chiarijev predlog o poviša- nju podpredsedniških mest, o kontingentu žganja in o podražavljenju češke severne železnice. Nujnim potom rešijo še pred- loge o pupilarnem varstvu gotovih ob- činskih posojil in kolka prosta posojila Ljubljane, Kraljevega Gradca in Prage, kakor tudi predloge o uimih. Upajo, da se reši dnevni red v petek.

Avtonomija vsučilišč.

Visokošolski odsek nemških svobodo- miselnih strank je sklenil, da predloži je- senji zbornici zakonski načrt o avtonomiji vsučilišč. Navzoč je bil pri seji tudi nauč- ni minister Marchet.

Davčni odsek.

V današnji odsekovi seji so razdelili poročila o reformi hišnega davka. Poro- čevalec je Ploj, o hišno-razrednem davku poročata Povše in Kink, o hišnonajemnin- skem davku posl. Renner in Lazarsky, o hišno vrednostnem davku posl. Breiter in Ivaruzek.

Imunitetni odsek

je sklenil, da se izroče sodišču poslanci Gruber, Oncul in Bielhöfler, ne izroče se pa Eldersch, Pernerstorfer, Baczynski in Soukup.

»Poljsko kolo« proti zvezi z Nemčijo.

V današnji seji »Poljskega kola« so zahtevali nekateri poljski delegati, naj se

zavzemajo v delegacijah za poljske delav- ce v Prusiji. Stojalowski je zahteval, naj se izjavijo poljski delegati glede na zadnje pruske dogodke odločno proti nadaljnji zvezi Avstrije z Nemčijo. Posl. dr. Koz- łowski-Bolessa je rekel, da je odprl poli- tiški položaj nova obzorja. Stališče An- gleške omogoči Avstriji, da dobi nove ko- risti in se odtrga od odvisnosti nasproti Nemčiji.

Avstrijsko vojno zrakoplovstvo.

Poslanec Silberer je vložil na bram- borskega ministra interpelacijo, v kateri se zahteva, naj se dvigne avstrijsko vojno zrakoplovstvo na primerno višino, da ne zaostanemo za drugimi državami.

Zganjarina in točarina.

Poslanec dr. Benkovič je v seji dne 16. julija t. l. stavil sledeče samostojne predloge:

1. da je odpraviti posebna dača (toča- rina) od točenja in prodaje na drobno žganih pijač (zakon od 23. junija 1881, št. 62. d. z.);
2. da se dovoli davka prosto kuhanje žganja za hišno potrebo tudi onim posest- nikom, ki na drobno (v množinah pod 56 litrov) prodajajo svoje v lastnih vinogra- dih pridelano vino, oziroma sploh posest- nikom, četudi na drobno ali debelo trgu- jejo z žganimi pijačami ali jih točijo;
3. da se sme pretrgati za kuhanje žganja dovoljena doba;
4. da se sme žganje za domačo potre- bo iz lastnih pridelkov kuhati tudi s tujo pripravo in na tuji zemlji;
5. da se mesto osebne davčne odpra- ve upelje pavšalna davčna odprava po ob- činah;
6. da se sme množina žganja, dovolje- na za eno leto, izkuhati šele v enem bodo- čih let, ako se žganje ni moglo kuhati radi slabe letine ali drugih važnih vzrokov.

Predlogi se odkazejo davčnemu od- seku.

Obrtna zadruga v Mozirju.

Poslanec dr. Benkovič je interpeliral ne radi nerednosti pri obrtni zadrugi v Braslovčah — kot se je pomotoma poro- čalo — ampak radi nerednosti pri roko- delski in trgovski zadrugi v Mozirju.

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljše sredstvo za rast las, to je

Kapilor št. II.

Isti deluje, da po- stanejo lasje gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. — Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Ju- rišić, lekarnar. Pakrac št. 56, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštanim povzetjem. 814 20—1

5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Ju- rišić, lekarnar. Pakrac št. 56, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštanim povzetjem. 814 20—1

Zakonito zajamčeno.

„Hygienicus“

Zakonito zajamčeno.

senzacionalna iznajdba, s katerim postanejo tkanine zopet kakor nove. Neobhodno potreben za namizno, posteljno, toaletno perilo, mehke

srajce, bluže, nevestine oprave, za bela kakor tudi barvena platnena ali volnena oblačila, zagrinjala, čipke, tančice itd.

»Hygienicus« napravi tkanino trpežno in izvanredno mehko, slično baržunu; volneno blago dobi sličnost holandskega platna.

Vedno enacega učinka za vse vrste tkanin, iz platna, bombaža, volne ali svile.

Učinkuje razkrajajoče!

Dobi se v vseh specerijskih in kolonijalnih trgo- vinah in drogerijah. 1522 20—8

L. Chiozza & Co.

Červinjan (Primorsko).

Varstvena znamka.

Velika serijska prodaja! 60% nižje cene

kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in platnena krila, dalje bluže s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIĆ

1326 35

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

prilporeča svoje izborna pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pozornost na dom sprejema restavracija „Narodnega Doma“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.)